עה: הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

מנין לעשות שאר הבא ממנו כו'. ואם תאמר מה לשאר הבא ממנה שכן אם אמה אסורה תאמר בשאר הבא ממנו דאם אמו מותרת ועוד למאן דאמר שריפה חמורה מה לשאר הבא ממנה שכן אמה בשריפה תאמר בהא שאמו בסקילה וי"ל דכיון דיליף מאי דכתיב בהדיא גבי האי כאלו כתיב גבי האי לא שייך לאקשויי מידי:

אמך **היא.** נפ' ד' מיתות (לעיל דף נד.) דרשינן משום אמו אתה מחייבו וכו' ותרמי ש"מ: **איכא** **למיפרך** מה להיא כו'. אין הג"ש מופנה משני לדדין ולכן למדין ומשיגין:

אמר **קרא** **אשת בנך היא.** וא"ת אכתי אי מה הוא דודתו אסורה אף היא דודתה אסורה וי"ל דלא שייך לאקשויי אלא מחייבי מיתות כ"ד דלענין מיתה נאמרה גזרה שוה: אמר

אמר אביי הכי קאמר מנין לעשות שאר הבא ממנו כשאר הבא ממנה נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה וכו' והא בשאר דידיה לא כתיבא ביה זמה [6]אמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבודימי אתיא [1]הנה [2]הנה אתיא זמה [3]זמה אמר מר מנין לעשות למטה בלמעלה מאי למטה בלמעלה אילימא בת בנה ובת בתה כבתה בהדי הדדי קאתיין אלא אם חמיו ואם חמותו בחמותו האי למטה בלמעלה למעלה בלמטה הואי תני למעלה בלמטה אי הכי נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה ומה השתא אינהי לא כתיבה זמה דידהו כתיבא אמר אביי הכי קאמר מנין לעשות שלשה דורות למעלה בשלשה דורות למטה נאמר למטה זמה ונאמר למעלה זמה מה למטה שלשה דורות אף למעלה שלשה דורות ומה בעונש עשה למטה בלמעלה אף באזהרה נמי עשה למעלה בלמטה רב אשי אמר לעולם כדקתני ומאי למטה למטה באיסור אי מה היא אם אמה אסורה אף הוא אם אמו אסורה [5]אמר אביי אמר קרא [4]אמך היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אם אמו רבא אמר בין למאן דאמר [7]דון מינה ומינה ובין למאן דאמר דון מינה ואוקי באתרה לא אתיא למ"ד דון מינה ומינה מה היא אם אמה אסורה אף הוא נמי אם אמו אסורה ומינה מה היא בשריפה אף הוא נמי בשריפה למ"ד שריפה חמורה איכא למיפרך מה להיא שכן אמה בשריפה תאמר בהוא שאמו בסקילה ועוד אמו בסקילה אם אמו בשריפה ועוד מה היא לא חלקת בה בין אמה לאם אמה אף הוא נמי לא תחלוק בו בין אמו לאם אמו ולמ"ד סקילה חמורה מהאי קושיא לא נידונה ולמ"ד דון מינה ואוקי באתרה מה היא אם אמה אסורה אף הוא נמי אם אמו אסורה ואוקי באתרה התם הוא דבשריפה אבל הבא בסקילה כדאשכחן באמו למ"ד שריפה חמורה איכא למיפרך מה

כאן זמה: **הכי קאמר.** לעולם אלא ממיו ואלא ממותו מהדר והכאי לד נקטיה לדרשה דידיה: **מנין לעשות.** למעלה מאשתו שלשה דורות לאיסור דהייטו אם ממיו שהוא דור שלישי לאשתו וכן אם ממותו: **כשלשה דורות למטה.** כמו שמצינו שהוהר ונענש למטה הימנה שלשה דורות דהייטו בת בתה וכן בת בנה: **נאמר למעה ומה.** שאלה הנה זמה היא [שם יח]: **ונאמר למעלה זמה.** דכתיב (שם כ) כי יקח את אשה ואת אמה זמה היא: **מה למטה שלשה דורות אף למעלה שלשה דורות.** אתרבו בדינא דקלא. הרי למדנו לעונש ועדיין אזהרה לא שמענו בהם דהא זמה למעלה גבי עונש כתיב. והדר ליף מסקנא דברייתא מה בעונש עשה למטה בתה ובת בתה ובת בנה כלמעלה בחמותו דהא רבינן להו לעיל [ע"א] שריפה אף באזהרה עשה למעלה חמותו ואם ממותו ואם ממיו אלא נאמר בהן אזהרה כלמטה בבתה ובת בתה ובת בנה הרי למדנו לעונש מאזהרה [8] ולישנא דברייתא הכי קאמר מנין לעשות למעלה מאשתו כלמטה מאשתו לענין שלשה דורות נאמר למעלה מאשתו זמה ונאמר למטה מאשתו זמה ועשה הכתוב למטה כלמעלה בת בתה בבתה אף למעלה מאשתו עשה למעלה כלמטה עשה אם חמותו כחמותו. הרי למדנוס לעונש ללמדס לאזהרה שאף חמותו עלמה לא נאמר באזהרה מה בעונש למטה כלמעלה רבינן שאר של מטה הימנה לשריפה כשאר של מעלה ממנה אף באזהרה עשה שאר של מעלה הימנה כשאר של מטה הימנה. ואע"ג דברייתא ליפכא תני אביי מפיק: **רב אשי אמר לעולם כדקתני.** דלא תצטריך לאפוכה ולמתני מה להלן למטה כלמעלה אף כאן למעלה כלמטה כלמעלה ומאי למטה דקאמר למטה באיסור. איסור הקל קרי למטה והחמור קרי למעלה והכי קאמר מנין לעשות אם חמיו ואם חמותו שהן לחזקות ואסורין [9] למטה כחמותו שהיא קרובה ואיסורה עליון וחמור נאמר כאן זמה [כו'] . ורב אשי לא קשיא ליה הא דקשיא לן לעיל השתא אינהו לא כתיבי זמה דידהו כתיבי דהאי נאמר כאן זמה לאו עלייהו קאי אלא הכי נקט למילתיה נאמר כאן בחמותו זמה ונאמר להלן בבת אשתו זמה מה להלן למטה באיסור כלמעלה באיסור חייב הכתוב על בת בתה ובת בנה כבתה אף כאן נעשה אם חמיו ואם חמותו בחמותו והיינו למטה באיסור כלמעלה באיסור. ופיפא דהדר תני מה כאן למטה כלמעלה אף להלן למעלה כלמטה רב אשי כאביי מפרש לה למילף אזהרה בחמותו ואם ממותו ואם חמיו והכי קאמר ומה כאן בעונש רבינן בגזרה שוה שאר של מטה הימנה כשאר של מעלה הימנה לשריפה אף באזהרה החמורה [10] בשאר של מטה גרסה שאר של מעלה מאשתו חמותו ואם חמותו כשאר של מטה באזהרה: **אי.** כיון דאמרת מנין לעשות שאר הבא הימנו כשאר הבא הימנה נימא מה היא אם אמה אסורה לו אף הוא אם אמו אסורה לו משום עריה ואגן גבי שניות מדברי סופרים [11] תגן לה ביבמות בפרק כילד (דף כא.): **אמך היא.** מיעוטא הוא: **רבא אמר.** לא מצעי ליה קרא למעוטי דלא תיפוק אדעתין לאמויי הא בגזירה שוה דבין למאן דאמר בכל גזירות שוות שבתורה דון מינה ומינה בין למאן דאמר וכו' לא אתיא שפיר כדמפרש ואזיל: **דון מינה ומינה.** לכל דבריה גלמוד ממנה מאחר שעיקרו של דבר למדתי מחבירו אף לכל דבריה גלמוד ממנה. וכן אם באת ללמוד אם אמו אמה לאיסורא צריך אתה ללמוד הימנה אף לשריפה שהוא בשריפה: **בין למאן דאמרינן דון מינה ואוקי באתרה.** דון עיקר הדבר ללמדו מחבירו אבל לשאר דבריו שאתה מוצא דינו מפורש בו ואתה יכול ללמוד מינה ובין דבר מדבר ואינך צריך ללמד מחבירו העמידנו במקומו ואל תשוויהו לחבירו. וכאן נמי למוד אם אמו אמה לאיסורא דלא כתיבא בה בהדיא אבל לענין מיתה דעמידנה למילף שאר דידיה מינה ובין דבר מדבר ולמוד אף אם אמו בסקילה מאמו שהיא בסקילה דהא גבי דידה נמי אם אמה אמה שויא לשריפה: **ולא אמיה.** כדמפרש ואזיל: **מה היא בשריפה אף הוא בשריפה.** כלומר מה שאר אשתו אם אמה בשריפה היא אף הוא שאר שלו אם אמו בשריפה: **איכא למיפרך.** בתחלת הדין דילפת מינה לאיסורא: **מה להיא.** לשאר אשתו דין הוא להחמיר ולאסור את אם אמה שכן החמיר הכתוב על אמה לשריפה ואשכחן בה לד חמור: **ועוד אמו בסקילה.** שהיא קלה אם אמו תהא בשריפה חמורה בתמיהה: **ועוד.** כיון דאית לן למידן מינה ומינה מאי חזית דדיינת הכי דון הכי מה היא לא תלקת בה בין אמה לאם אמה אף הוא לא תחלוק וכו' הלכך לא אמיה לשריפה וכיון דלא מצית למילף מינה ומינה אף תחילת הדין לאיסורא לא תלמוד. ולמאן דאמר נמי סקילה חמורה ולישנהו תרתי פירכי קמאי מיהו משום האי קושיא בתרייתא לא נדונס זה מזה: **איכא למיפרך.** על תחילת הדין דקא יליפת לה לאיסורא אם אמו מאם אמה:

מה

תורה אור

1. ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה ערותן כי ערותך הנה:
ויקרא יח י
2. ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח לגלות ערותה שארה הנה זמה הוא: ויקרא יח יז
3. ואיש אשר יקח את אשה ואמה זמה הוא באש ישרפו אתו ואתהן ולא תהיה זמה בתוככם: ויקרא כ יד
4. ערות אביך וערות אמך לא תגלה אמך הוא לא תגלה ערותה:
ויקרא יח ז

מסורת הש"ס

מ) לעיל נח. לקמן עו. פז: תגיגה יח: יבמות ג. כריתות ה., כ) [לעיל נג:], ג) [יבמות עח: כ"ק כה: שבועות לא. מכות סב. קו. חולין קכ: נדה מב:], ד) [לפנינו רבתי], ה) [ויקרא יח], ו) [שם], ז) [ע"ש], ח) [כ"ל אחר], ט) גי' רש"ל ולאחריה, י) כש"ל: ולאיסורין, כ) כש"ל: לתמורה, ל) [כ"ל תניא], מ) שיך לדף עו.

מוסף רש"י

אתיא הנה הנה. לאיסורא, שבתו מאשתו וכן בת בתו ובת בנו יצאה מערות אשה ובתה לא מצלה, והרי בתו מאשתו בכלל בת אשתו, אבל בתו מאמותו לא משמעת, דכתיב ערות אשה, ולשון אישות דעל ידי קידושין משמע, יצאו דחמותו בבת בתו ובת בנו מאמותו בהאי קרא ערות בת בנך או בת בתך, והכא לשון אישות לא כתיב, ואכתי בתו לא כתיב הכא, ולענין בנ"ש כתיב הכא בקרא דאמותה כי ערותך הנה וכתיב בקרא אחרינא דאישות שאתה הנה, מה התם בתו בבת בתו, אף כאן בתו בבת בתו (יבמות ג וכעי"ז תגיגה יא: ולעיל נא.). **אתיא זמה זמה.** לשריפה, כתיב הכא בבתו מאשתו זמה היא וכתיב בשריפה זמה שאם יפרפו, מה להלן שריפה אף כאן שריפה, ובתו מאמותו הא ילפינן מהנה הנה מבת אשתו (יבמות ג וכעי"ז לעיל שם) מאחר שלמדת לעשה מגשואה, ובגשואה כתיב זמה היא כמה דכתיב בלעשה דמי, ומחוור ולמוד הה שריפה מאיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא בתה יפרפו אותו ואתהן (תגיגה יא.). **בין למאן דאמר דון מינה כו'.** פלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע בהשור והרוטב (יבמות עח.). **דון מינה ומינה.** כל דבר שאתה למד מחבירו בגזירה שוה לו הקיקס, הוי למד ממנו בכל דבריו (זבחים צא. וכעי"ז יבמות שם, ב"ק כה שבועות לא. וחולין קכ:). **דון מינה ואוקי באתרה.** למאי דלריבי גמריען, למאי דלא לריבנן מוקמינן באתרה (יבמות שם) כלומר לאחר שלמדו משם והבאתו לכאן העמידהו כאן בתורת שאר דברים המפורשים בו (שבועות לא.) מה שהדבר צריך ללמוד מחבירו שאין יכול ללמוד מגופו, ילמד מחבירו ולשאר דברים שאתה יכול ללמוד מגופו העמידהו על מקומו (זבחים צא. וכעי"ז חולין קכ:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com